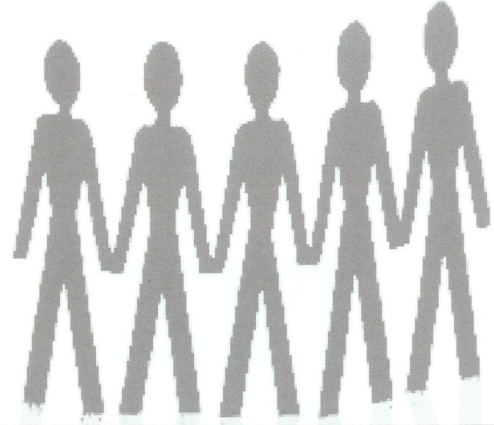

Sahra DAŞDEMİR

DÜNYA BARIŞ GÜNÜ

CEPHEDE

Aslında ben daha güzel ölürdüm
arka bahçede askercilik oynarken
tahta tüfeğimle toprağa uzanır
annemin sesiyle doğrulurdum hemen
-Çabuk kalk üstün kirlenecek hınzır!

Yerdeyim yine bak anneciğim
n'olur kızma adımı çağır

SUNAY AKIN

Dünya tarihinde savaşların, çatışmaların, kıyımların kısacası silahlı şiddetin sonuçlarını ortaya dökme çabası, bu tarih neredeyse dünya tarihinin kendisi kadar eski olacağı için neredeyse imkansız. Diğer yandan savaşın doğrudan kaç canı, bir istatistiki değer olarak hayattan koparıp aldığı bir yana diğer dolaylı etkileri; yalnızca savaşlarda yaralanan, sakat kalan, tecavüze uğrayan, evini, toprağını terk etmek zorunda kalan binlerce insanı ve kuşaklar boyu zihinlerden silinemeyen psikolojik etkileri nasıl ve ne biçimde anlaşılabilir ve anlatılabilir.

Savaş ne kadar “kutsal” amaçlara yönelmiş olursa olsun tarifi imkansız ve telafisi mümkün olmayan yaralar açıyor bireysel ve toplumsal düzeylerde. Bir güç dengesi üzerine oturulmuş savaş oyununda bir hayatın değeri matematiksel bir sembole dönüşürken her seferinde kaybeden insanlığın tamamı oluyor.

20. yüzyılın tamamı insanlık tarihinin görüp gördüğü en vahşi en kitlesel savaşlara sahne oldu, genel olarak bunları Dünya Savaşları olarak adlandırmış olsak da; bu savaşların sonlandırıldığı dönemden sonra bölgesel savaşlarda ve çatışmalarda hayatını kaybeden insan sayısı göz ardı edilemeyecek boyutlarda. Dünyanın herhangi bir yerinde savaş ve silahlı şiddet nedeniyle hayatını kaybeden insanların olmadığı bir gün dahi yaşanmıyor.

İçinde yaşadığımız sistem farklı aktörleri aracılığıyla kimi zaman demokrasi ve insan hakları adına, kimi zaman şiddeti 'sonlandırmak' amacıyla, kimi zaman doğrudan egemen olanın çıkarları çerçevesinde farklı bölgelerde, farklı ölçeklerde ama mutlaka sürekli ve düzenli bir biçimde savaş üretiyor. Teknolojik ilerlemeler ve gün geçtikçe küçülen küresel köyümüz, bu insanlık dışı 'savaş' yönteminden kurtulamıyor. Teknoloji o noktada daha sofistike savaş yöntemleri geliştirilmesi için bir araç olarak kullanılabilir. "Modernliğimiz" evrensel barışı tesis etmek için yeterli olamıyor.

Savaşın yalnızca politik bir müdahale aracı olmanın çok ötesinde işlevlendirilmesinin bunda önemli bir payı olduğu aşikar. Kısacası sanayileşmenin hız kazanması ile gün geçtikçe, hızla büyümeye başlayan bir savaş sanayinden de bahsetmek mümkün görünüyor. Diğer yandan tüm dünyada özellikle 11 Eylül sonrası gittikçe artan "güvenlik" söylemi bu savaşların toplumsal meşruiyeti için göz ardı edilemez bir zemin hazırlıyor. Güvenliğimizi tehlikeye atan/atma potansiyeli olan ötekiler yani düşmanlarımız karşısında elimizde kalan tek şey silahlarımız olmak durumunda kalıyor.

Diğer yandan sözünü ettiğimiz "modern" hayat savaşın farklı boyutlarını da kimi zaman üstü örtük kimi zaman açık bir biçimde ortaya çıkarıyor. Örneğin ekolojik krizin yarattığı tahribat, insanların ve toplumların sağlıklı bir çevrede yaşamasını engellediği gibi, temiz gıda ve suya ulaşma şanslarını da azalttığı ölçüde savaşın yarattığı etkiye benzer kitle- sel kıyımlara neden oluyor. Yoksulluk ve yoksunluk nedeniyle hayatını kaybeden ya da bütünlüklü bir

biçimde sürdüremeyen insanlar aslında zımnî savaş koşulları nedeniyle bunları yaşıyorsa eğer; bunun nedeninin güç ilişkilerinden kaynaklı başka bir şiddet olduğunu görünür kılmak da bir diğer önemli boyut olarak duruyor. Kısacası ister silahla, ister yoksun bırakarak her dönemin yeniden tanımlanan güçlülere diğerlerinin canı pahasına kendi yolunda yürüyor.

Ancak bizler tüm bu olumsuzluklara rağmen evrensel barışın egemenliği adına Dünya Barış Günü kutlamaları yapıyoruz. Türkiye'de 1 Eylül tarihinde kutlanan Dünya Barış Günü "Barış Hemen Şimdi" söylemini görünür ve gerçek kılmak için çeşitli biçimlerde kutlanıyor.

Dünya Barış Günü'nün tarihi unutulmaz bir insanlık trajedisi olan İkinci Dünya Savaşı'na dayanıyor ironik bir biçimde. 1939 yılında Almanya'nın Polonya'yı 1 Eylül'de işgal etmesinin üzerinden belli bir süre geçtikten sonra Birleşmiş Milletler öncülüğünde 1 Eylül Dünya Barış Günü olarak kutlanmaya başlansa da, daha sonra bu tarih evrensel düzeyde 21 Eylül olarak değiştiriliyor. Dünya'da hala 1 Eylül'ü Dünya Barış Günü olarak kutlayan yalnızca iki ülke bulunuyor; Türkiye ve KKTC. Tarih farklılıklarına rağmen tüm dünyada bir gününün barış temasına ayrıldığını söyleyebiliriz.

Oldukça karamsar bir tablo karşısında naif bir talep olarak kalsa da, her ne olursa olsun, önümüz ne kadar karanlık olsa da; ısrarla ve devamlı olarak tekrarlamamız gereken bir söz Barış Hemen Şimdi. Yalnızca bir söz değil bireysel ve toplumsal kurulumun ayrılmaz ve vazgeçilemez bir parçası. Yalnızca silahla insanların ölümüne neden olmak olarak tanımlanamayacağı, güç ilişkilerine dayanarak güçsüzün ölümüne neden olmak ya da ölümüne göz yummak olarak tanımladığımızda, sınırları ve sorumluları genişleyen savaşı tüm dünyadan silmek hepimizin sorumluluğu. Evrensel barışın ancak evrensel eşitlik ve özgürlük talepleri ile eş zamanlı biçimde dile getirildiğinde gerçekten bir anlam kazanacağını altını çizmek gerekiyor. Her türlü savaşın ortadan kalktığı bir dünya özlemi, inancı ve hayali ile Dünya Barış Günü kutlu olsun.

Berivan VARGÜN

Yazarken Gülümseyen İnsan FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

O mu çocuklara gülümsedi yoksa çocuklar mıydı onu gülümsetmeyi başaran bilinmez ama yazarken gülümseyen, şiirin çocuk yüzü yaşama veda etti....

1914 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Dağlarca, Süvari Yarbayı Hasan Hüsnü Bey'in oğludur. İlk öğrenimini Konya, Kayseri, Adana ve Kozan'da, orta öğrenimini Tarsus ve Adana ortaokulundan sonra girdiği Kuleli Askeri Lisesi'nde tamamlar. Piya-de subayı olarak Orta Anadolu, Doğu Anadolu ve Trakya'nın pek çok yerini dolaşır. Ön yüzbaşı rütbesiyle 1950 yılında askerlikten ayrılır, Çalışma Bakanlığı'nda iş müfettişi olarak görev yapar.

Toplumcu bir şair olan Dağlarca, hiçbir edebi akım ve kişiden etkilenmez. Yapıtlarının temelinde insana ve insan yaşamına saygı yatar. Ona göre sanat eseri "hem bir saat gibi içinde bulunduğumuz zamanı, hem de bir pusula gibi gidilmesi gereken yönü işaret etmelidir."

Dağlarca'nın ilk hikayesi 1927 yılında Yeni Adana gazetesinde yayınlanır, İstanbul, Varlık, Kültür Haftası, Yücel, Aile, İnkılâpçı Gençlik, Yeditepe ve Türk Dili dergilerinde şiirleri yayınlanır. 1960-1964 yılları arasında "Türkçe" isimli aylık dergiyi çıkarır 1967 yılında ABD'de Milletlerarası Şiir Forumu tarafından "En İyi Türk Şairi" seçilir. İstanbul Aksaray'daki "Kitap" Kitapevini 1970 yılında kapatır, kendisini tü-

müyle şiire verir ve bu dönemden sonra çoğunlukla çocuk şiirleri yazmaya başlar.

76 yıl boyunca şiir yazan, en çok eser veren şairlerden biri olan Dağlarca, İstanbul'da uzun süredir tedavi gördüğü hastanede 94 yaşında, 15 Ekim 2008 tarihinde vefat etti. Vefatından önce yıllarca içinde yaşadığı, şiirlerini yazdığı Kadıköy'deki evinin ölümünden sonra yaşayan bir müzeye dönüştürülmesi için vasiyette bulunmuş, evin bir bölümünde kitaplarının ve eşyalarının sergilenmesini bir bölümününse kafeteryaya çevrilmesini önermiştir. "Dağlarca'dan Gökyüzü" adını verilmesini istediği bu evi ise müze yapılması için Kadıköy Belediyesine bağışlamıştır.

60'tan fazla kitabı bulunmaktadır. Bir çok kitabı yabancı dillere çevrilen Dağlarca, hem Türkiye'de hem de uluslar arası düzeyde bir çok ödüle layık görülmüştür:

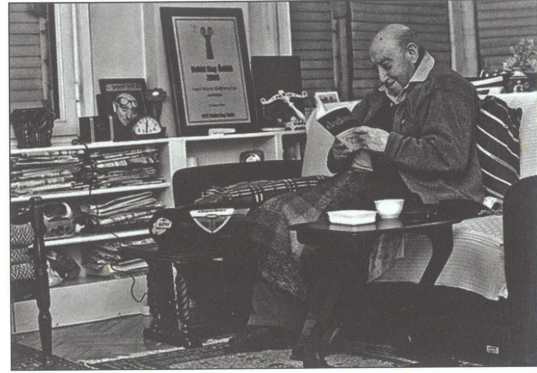
Ödülleri:

- 1979 Cumhuriyet Halk Partisi Şiir Yarışması Üçüncülük
- 1979 Yeditepe Şiir Armağanı
- 1979 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü
- 1979 Türkiye Milli Talebe Federasyonu Turhan Emeksiz Armağanı
- 1979 International Poetry Forum Yaşayan En İyi Türk Şairi (ABD)
- 1979 Arkin Çocuk Edebiyatı Üstün Onur Ödülü
- 1979 Struga XIII Şiir Festivali Altın Çelenk Ödülü (Yugoslavya)
- 1979 Milliyet Sanat Dergisi Yılın Sanatçısı
- 1979 Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü

Dağlarca'nın Kitapları:

- Havaya Çizilen Dünya (1935)
- Çocuk ve Allah (1940)
- Daha (1943)
- Çakırın Destanı (1945)
- Taşdevri (1945)
- Üç Şehitler Destanı (1949)
- Toprak Ana (1950)
- Aç Yazı (1951)
- İstiklâl Savaşı-Samsun'dan Ankara'ya (1951)
- İstiklâl Savaşı-İnönüleri (1951)
- Sivaslı Karınca (1951)
- İstanbul- Fetih Destanı (1953)
- Anıtkabir (1953)
- Asu (1955)
- Delice Böcek (1957)
- Batı Acısı (1958)
- Hoo'lar (1960)
- Özgürlük Alanı (1960)
- Cezayir Türküsü (1961)
- Aylam (1962)
- Türk Olmak (1963)
- Yedi Memetler (1964)
- Çanakkale Destanı (1965)
- Dışardan Gazel (1965)
- Kazmalama (1965)
- Yeryağ (1965)
- Vietnam Savaşımız (1966)
- Açıl Susam Açıl (1967)
- Kubilay Destanı (1968)
- Haydi (1968)
- 19 Mayıs Destanı (1969)
- Hiroşima (1970) Malazgirt Ululaması (1971)
- Kuş Ayak (1971)
- Haliç (1972)
- Kınalı Kuzu Ağdı (1972)
- Bağımsızlık Savaşı-Sakarya Kıyıları (1973)
- Bağımsızlık Savaşı-30 Ağustos (1973)
- Bağımsızlık Savaşı-İzmir Yollarında (1973)
- Gazi Mustafa Kemal Atatürk (1973)
- Arka Üstü (1974)
- Yeryüzü Çocukları (1974)
- Yanık Çocuklar Koçaklaması (1976)
- Horoz (1977)
- Hollandalı Dörtlükler (1977)
- Balınayla Mandalina (1977)
- Yazıları Seven ayı (1978)
- Göz Masalı (1979)
- Yaramaz Sözcükler (1979)

- Çukurova Koçaklaması (1979)
- Şeker Yiyen Resimler (1980)
- Cinoğlan (1981)
- Hin ile Hincik (1981)
- Güneş Doğduran (1981)
- Çıplak (1981)
- Yunus Emre'de Olmak (1981)
- Nötron Bombası (1981)
- Koşan Aylar Ülkesi (1982)
- Dişiboy (1985)
- İlk Yapıtla 50 Yıl Sonrakiler (1985)
- Takma Yaşamalar Çağı (1986)
- Uzaklarla Giyinmek (1990)
- Dildeki Bilgisayar (1992)

YÜZÜKOYUN

Yüzükoyun yatma diyor annem
Yatar mıyim hiç,
İster miyim
Yüzümün
Koyun olduğunu?

ÇOCUK KUŞ

Bir kuştı,
Allı allı bir kuş.
Her tüyüne bir çiçek bağladılar
Uçmadı o.

Bir kuştı,
Mavili mavili bir kuş.
Her tüyüne bir boncuk bağladılar
Uçmadı o.

Bir kuştı,
Yeşilli yeşilli bir kuş.
Her tüyüne bir çocuk kordelası bağladılar
Uçtu o.